

Továrna klobouků
C. KRISE v Praze.

Založeno 1830.

Sklady: Na příkopě č. 10., v úvěrním ústavu
v Celetné ulici č. 30., v novém domě

doporučuje loďenové lehké klobouky pro pány i dámy,
cestovné čapky, novinky měkkých plstěných klobouků
a speciality slaměných klobouků pro pány a dámy.

Cenníky zdarma a franko.

J. & O. Vondráček,
obchod s turistickými potřebami

v Praze

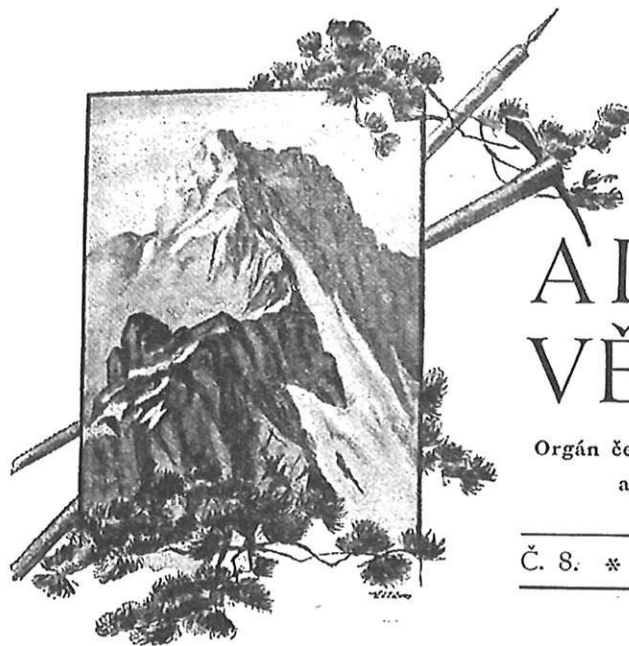
na Malém náměstí číslo 459-I.,

doporučuje

☛ své levné ☛

turistické košile, vlněná lýtka (štuci), kamaše,
pasy, klobouky, čepice, hole, torby, ruksaky,
haleny, plaidy a pod.

Tiskem J. Otty v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alpského družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

Orgán českého odboru slovinského
alpského družstva.

Č. 8. * BŘEZEN. * R. I.

Maurerthörl.

Napsala Marie Kulhavá.

(Dokončení).

Časně ráno za svitu luceren počali jsme stoupati husím pochodem ku Krimmler Thörlu.

Lucanovi chtěli na Maurerthörl, druzí turisté na Birnlücke, Berlňák do Kürsingrovy chaty; my byli jsme nerozhodnuti; chtěli jsme sami poznati poměry sněhové a dle toho se řídit.

Když počali jsme se blížití vrcholu, objevil se za sněhovým okrajem malý podlouhlý mráček, jehož dolní okraje počaly se barvit do žlutava. Naproti horizont tmavý a v něm bledý roh měsíce. Znenáhla světlila se obloha a sněhové pláně před námi, okraje obláčků nabývaly tu barvy oranžové, červené, žhavé, obloha sežloutla hrajíc do červena, a když dostoupili jsme Thörlu, viděli jsme před sebou ohnivou kouli právě vyšlého slunce nořícího sněhové vrcholky okolních hor do zlaté záplavy.

Dole pod námi kotlina sněhová, skládající se z hořeního i dolního Sulzbachkeesu a Dorferkeesu, na levo malý Gembok, jehož jméno na obyčejných generálkách nenajdeš, v pravo a před námi v celém svém majestátě Velký Venediger, před ním Oberes Sulzbachthörl, na levo v dále pohoří, patrně Kaisergebirge, před tímto Keeskogel a dole pod ním malička, jen s namáháním rozpoznatelná Kürsingrova chata.

V pravo od Venedigru presentovala se nám Hohe Fürleg, nad Krimmler Keesem pak Reichenspitze, v levo od Venedigru Grosser Geiger, Maurerkeesköpfe, Simonyispitze a Dreiherrnspitze.

Z kotliny ledovcové vytékaly jednotlivé jazyky spoust ledových do obou Sulzbašských údolí. Pohled to úchvatný. Blízkost Venedigru na nás působila přitažlivě, i rozhodli jsme se, že půjdeme přímo na něj. — Přišlo na uvazování na lano. Náš vůdce nejprve nerozdělil vzdálenosti, pak dlouho pletl, podíval se na nás, zase pletl, — a pořád nic. Neuměl udělati ani uzl!

I ptali jsme se ho, byl-li kdy již zde; on na to, že ještě nikdy ve svém životě! S takovým vůdcem za obtížných poměrů sněhových na Venediger se nám přece nechtělo a my, majíce cíl své tužby před sebou, s těžkým srdcem obrátili jsme se na pravo za Lucanovými. Můj muž zatím rozdělil lano, uvázal sebe, mě i vůdce. Sněh byl měkký a bořili jsme se nad kolena. Nejprve jsme se na vůdce našeho zlobili, že nás vede mimo stopy našich předchůdců. Než brzo poznali jsme, že jdeme přece pevněji než oni a že náš vůdce, v nějž jsme přestali důvěřovati, přirozeným instinktem nás vede lépe než aspirant manžely Lucanovy, kteří na příkrém svahu tom po dvakráte sjeli.

Na cestě se nám vůdce svěřil, že nikdy nebyl v Praegrattenu a že neví ani, jak je tam daleko. Tak dosáhli jsme Maurerthörlu značně umdlení stálým bořením se do měkkého sněhu, jenž byl zde posypán mrtvolami malých motýlků. Zde byl nový úchvatný pohled na řady Dolomitů. Po malé přestávce slézali jsme Maurerkees, jenž znám jest svými trhlínami, jež při našem pochodu čerstvě napadlým sněhem úplně byly zakryty. Protože bylo mnoho sněhu, nepotřebovali jsme železek.

Tu najednou zpozorujeme, že vůdce místo na levo, kam šli i Lucanovi, odbočuje s námi na pravo. Na naši otázku, proč nás takto vede, odpovídá „da gihts besser“. My chtěli jej donutiti, aby šel za druhou partou, leč v tom již křičeli oni na nás, abychom šli jen svým směrem, oni že nemohou dále. A skutečně museli se dáti převéstí po kraji široké trhlíny k nám a sledovati našeho vůdce, který — ač tu šel po prvé — takřka psím čenichem vynašel dobrou cestu a vedl takto vůdce druhého, jenž tuto túru dělal již po kolikáté. Bylo skoro poledne, když dostihli jsme Stredenu, zaživše před tím opět dobrodružství s našimi vůdci, kteří mermomocí chtěli se vrátiti.

Parno bylo tak nesnesitelné, že můj muž hodil sebou do trávy a rozhodl se největší polední horko přečkatí ve stínu stromů u kapličky.

Stínu jsme měli dost, ba i voda zde byla, také poledne nescházelo a žaludky naše hlásily se k svému právu — ale z čeho je upokojiti, když v tlumoku bylo pusto a prázdno. Poslali jsme tudíž vůdce do nejbližšího a jediného statku. Vrátil se s kouskem suchého ovesného chleba, který jsme museli mezi kameny roztlouci; chléb pak ve vodě namočený mohli jsme pozřiti s největší námahou jediných dosud nepotřebovaných svalů, totiž žvýkaček.

A chutnal nám lépe, než později zavánějící pstruzi v Praegratten, kdež jsme přenocovali. Sotva přišly na stůl, otevřely se dvěře a namáhal se vstoupiti dlouhý, zedraný, osmahlý turista se sáhodlouhou holí. Než udělal krok, již mu někde uvázla. Když po různých pokusech podařilo se mu usednouti, vypravoval nám, že právě přichází s Venedigru, kamž se nejen on, ale i ostatní v Kürsingrově chýši čekající turisté snadno dostali, poněvadž s této strany byl sněh úplně utvrdlý. — To byl náš

největší nezdar; neboť to, že jsme celou noc nespali pro znamenitou hudbu statných Praegratanů, kteří pod námi dlouho do noci hráli na nástroj svého času „Touristenclubem“ jim věnovaný, že příští den utrl se s mým mužem břeh a on spadl do rozvodněné Isely, že nás vůdce predělský, který nás měl vésti na Manhart, nechal na holičkách, že já vysmekla jsem se při sestupu s Triglavu, že konečně můj muž v Kotoru při fotografování silnice na Černou horu vedoucí se zapletl do dvou spojených haremů, jež nalezaly se na palubě „Isise“ a jejichž ženy nebyly závoji zahaleny, to vše nebylo tak velkým malheurem, jako že jsme se letos nedostali na Velký Venediger, ač jsme byli 500 metrů pod ním, vidouce jej imposatně trčeti k obloze tentokrátě jasně modré, bez sebe menšího obláčku.

*

Přes horstvo himalajské.

Od století XIII. do r. 1870. podařilo se celkem toliko 14 Evropanům vniknouti do kněžského státu tibetského a sedmkrátě do hlavního jeho města Lhassy a to prostě z té příčiny, že úřady tibetskými přísně zakázán jest přístup do tajemného toho státu cizincům všem vůbec a nenáviděným Angličanům zvláště, jejichž zamýšlené vyslanstvo r. 1876. naprosto bylo odmítnuto. Jediný maďarský učenec Alexandr Csoma,^{*)} nar. v Körösi r. 1798., který v Asii vyhledával původních sídel kmene maďarského, dostal povolení od nejvyššího kněze a zároveň panovníka Dalai-Lamy, aby směl tajuplné hlavní město říše tibetské Lhassu navštívit; avšak než mohl tak učiniti, zemřel r. 1842. v Dardšilingu, v horstvu himalajském.

V novější době vniklo sice několik evropských cestovatelů do Tibetu a dostali se blízko Lhassy, jako r. 1879. proslavený ruský cestovatel generál Mik. Pěvalský a r. 1889. franc. cestovatel Petr Gabriel Bonvalet, který dospěl po neobyčejných obtížích s orleanským princem Jindřichem až k samé Lhasse; avšak vniknouti do Lhassy nepodařilo se nikomu z nich a mohli se pokládati ještě za šťastné, že vyvázli životem. Také velezasloužily o prozkoumání evropských Alp německý učenec Adolf Schlagintweit dostal se na výzkumné cestě, podniknuté s bratrem svým Robertem vysočinami velehorstva himalajského, až do Tibetu a dostoupil tam výše 7738 m; když však r. 1857. cestoval čínským východním Turkestanem, byl zavražděn v Kašgaru.

Minulého roku mladý Angličan Mr. A. Henry Savage Landor podnikl do týchž krajin největší odvážnou cestu, plnou útrap, namáhání a nebezpečství, která svědčí zároveň o zcela neobyčejné vytrvalosti mladého zkoumatele a statečné podnikavosti jeho po stránce turistické. Cestu svou popsal ve knize: „Na zakázaných cestách“ vydané u F. A. Brockhause v Lipsku.

O cestě Landorově byla již obsažena dosti podrobná zpráva na základě díla právě dotčeného v 1. a 2. čísle Ö. T. Z. z letošního roku 1899.^{**)} týkající se hlavně turistického výkonu neohroženého mladého cestovatele, který každého evropského alpistu naplní spravedlivým obdivem, ano ještě spíše pravým úžasem. Ze však rozměry Věstníka nedopouštějí podrobného vylíčení nebo zpracování poněkud objemnějšího, bude mi v této stati přestati jen na krátkém poukazu stkvělého výkonu anglického cestovatele.

Nejmohutnější alpské horstvo všeho povrchu zémského jsou velehory himalajské, zasahující na straně jižní do nížiny toliko do 200 m nad mořem, opírající se však na severu o vysočinu, jejíž výška kolísá mezi 3000—5000 m. Vysočina ta odděluje císařství indické od Tibetu, říše kněžského vladaře Dalai-Lamy, a nížinu indickou od největší a nejvyšší vysočiny zemské.

^{*)} Al. Csoma vstoupil jako žák do buddhistického kláštera a pobýval tam několik let a naučil se jazyku tibetskému, vydal první vědeckou mluvnici a první slovník jazyka toho.

^{**)} Také v „Südsteierische Post“ od univ. prof. Dra. J. Frischaufa, jednoho z nejlepších znalců našich slovanských Alp.

Ze všech přístupů a cest, které vedou do tajemného Tibetu, nejvíce jsou střezeny přechody táhnoucí se přes horstvo a sedla himalajská, vypínající se po nejvíce značně nad výšku vrcholu Montblancského.

Zvláštním vývojem okolností a poměrů Landor přes to byl nucen bráti se za cílem svým právě tímto směrem na odvážné výpravě své. Opatřiv sebe a svůj průvod co nejpečlivěji, pronikl L. z konečné bodu dráhy v Almoře tropickou lesní krajinou do předhoří himalajských, patřících s četnými sanatorii ještě pod vládu říše anglickoindické. Po té dostal se do krajiny, které jsou sice dle jména části říše britské, jejichž alpské obyvatelstvo však jsouc původu mongolského, podléhá úřadům a zákonům tibetským.

U Šankuly podařilo se výpravě poprvé spatřiti sněžné vrcholy himalajské a Landor, chtěje se pokochati úchvatným pohledem tím, vystoupil sám s nemalým nebezpečstvím na vrchol, který 1200 m vyčníval nad údolím šankulským. Všecek jsa unesen mohutnou velikostí pohledu toho, L. pokoušel se nakreslit panoramu to; avšak ihned upustil od úmyslu svého maje za to, že by bylo pošetilé, aby kterýkoliv malíř chtěl vyatihnouti vznešenosti, která oslňovala zrak jeho.

Byl-li výstup na dotčený vrchol pro strmé stěny skály obtížný a nebezpečný, stal se sestup ještě mnohem obtížnějším a nebezpečnějším. S bázní, ano s úžasem co největším sledovali průvodčí Landorovi sestup ten; neboť sebo menší nedopatření, jediný chybný hmat, jediné pochybené šlápnutí a opření mělo v zá-pětí nezbytné zahynuti odvážlivcevo.

Po té brala se výprava údolím řeky „Kali“ vzhůru, kde zvláště pověstna jest „bezdodná stezka“ Nerpania, po které málo který cestovatel jíti se odváží. Landor shledal cestu lepší než se byl nadál. Stezka táhne se ovšem zde onde kolem převyšlých skal nad propastí, kde na místech se strmými stěnami skalními vřazeny jsou vodorovně trámy více méně upevněné a pokryté kamennými tabulemi. Stezka založena jest 300–550 m nad řekou a na jednotlivých místech toliko 15 cm zšíří. Často bylo výpravě stoupati a sestupovati; některý sestup byl nad míru srážný. Později táhla se stezka podél pěkných vodopádů a tak rozkošnou krajinou, že L. a průvodčí jeho zcela zapomněli namáhavého lezení.

Na konci této unavující cesty spatřil L. vysoko na skalním srázu malebnou vesnici Buddi (2830 m) s domy dvou- a třípatrovými, a když se zpět rozhlédl, poskytoval se mu poutavý pohled na údolí „Kali“. Před cestovatelem a jeho průvodem vypínala se v četných zákrutách stezka k povrchu sedla „Tšai-Lek“ nebo „Tšeto“, které dle aneroidního měření Landorova dosahuje výšky 3140 m nad mořem.

V Garbyangu bylo se Landorovi delší čas zdržeti a té okolnosti použil k tomu, aby se seznámil jednak se způsobem života alpského obyvatelstva, jednak aby prozkoumal další cestu směrem ku hranicím tibetským.

Na jedné z takových prohlídek byl v nemalém nebezpečnosti života, ježto nenosil ani železek, aniž užíval alpské holi. Bylo to blízko vesnice Gungí (3330 m), v jejímž pozadí vypíná se kopulovitě vrchol Gungí Šankora složený ze skalních vrstev šedé a červené pruhovaných. Landor píše o této své výzkumné výpravě asi takto:

„Dorazil jsem brzo na mnoho sněhu a na místa, kde na svahu horském nebylo viděti cestu. Chůze po volné sсутině a břídlíci byla unavující, ale sněhem šlo to ještě obtížněji; bylo třeba dobývat si každého kroku ve sněhu tvrdě zamrzlém. Po nějakém čase zpozoroval jsem řadu vysokých sněžných tunelů, kle-noucích se nad prudkým tokem řeky, která o něco dříve byla zcela překlenuta ledem a sněhem. Čím výše jsem stoupal, tím tvrdší byl sněh. Podařilo se mi nejprve promoklé, později zamrzlé čínily chůzi velmi obtížnou. Ve výši 3600 m asi 90 m nad řekou bylo překonati rozsáhlou sněžinou nad míru utvrzlou a ponouci se v úhlu velmi příkře sklonném. Jedni z mých sluhů zvaných „kuli“ vyšli přede mnou, jiní mne následovali. Ačkoliv sluhové předcházející vyšlapali pěšinu, bylo přece třeba svýma nohama každý krok na novo si připraviti, abych se vyvaroval sklouznutí. Toho docílil jsem tím, že jsem přední části obuvi několikrát na pokryvku sněžní narážel, až jsem udělal důlek, do kterého jsem mohl nohu pevrě postaviti.

Že však vše pokračovala velmi zvolna a já rychleji chtěl postupovati, ohnul jsem nohu v koleně a narážel kolenem prudce do sněhu. Při tom vrazil jsem tenkou vrstvou měkkého sněhu na tvrdý spodek ledový, druhá noha sklouzla

a pozbyv rovnováhy řítil jsem se s děsnou rychlostí po srázném svahu, při čemž led a sněh za mnou se valil a sluhové vidouce to, zděšeně křičeli. Byl jsem si vědom nebezpečnosti, že mohu býti stržen do řeky a zanesen do dlouhého tunelu ledového, ve kterém jistá záhuba by mne stihla.

Několik okamžiků jsem uvažoval, zdali by mne kameny vyčnívající na kraji propasti mohly zadržeti, nebo zdali by mne prudkost odrazu nesrazila stěm-hlav do řeky. Snažil jsem zmrzlymi prsty svými do sněhu se zaryti nebo nohama se opřiti; než vše marno! Z nenadání spatřil jsem před sebou veliký ze sněhu vyčnívající kámen; ten byl poslední a jedinou nadějí mou. Napjav v zoufalosti každý sval svůj, snažil jsem se mu přiblížiti; opa'rně rozpráhnuv nohy, strašně jsem naň narazil; zdálo se mi, jakoby se mi všechny kosti byly roztržily. Ale kámen mne zadržel a několik kroků před krajem propasti byl jsem zachráněn! Prsty mé byly ledem rozkráhány a krvácely, šat na mně byl rozedrán. Když jsem se poněkud zotavil a mohl vstáti, dal jsem znamení polekaným a nařka-kajícím sluhům, aby v cestě pokračovali; sám jsem šel podél řeky, až dospěl jsem místa, odkud jsem se mohl dostat na stezku hořejší.

Ve vesnici řečené Kuti, ležící 3940 m n. m., tudíž výše než Veliký Zvon, Landor svolal nejváženější domorodce do svého stanu a tázal se jich, bylo-li by možno přejíti přes sedlo „Lumpiya“ nebo ještě vyšší řečené Mangšan. Domo-rodci obojí směrem se bráti mu zrazovali. Příštího dne Landor podnikl před-běžná zkoumání dalšího postupu, při čemž domorodci ochotně mu pomáhali. Po četných pokusech brzo na tom brzo na onom břehu řeky téhož jména, které má vesnice, dal se L. směrem severním po proudu pobočky jménem Kambelšio, přes kterou se výprava přepravila a na protějším břehu ve výši 4090 m tábor svůj rozbila; odtud vystoupil L. na jakýsi vrchol 4570 m vysoký; pohled s místa toho byl podivuhodný. Zdálo se mu, že vidí před sebou horské velikány na sta mil v dáli, ač mohl z bodu, na němž stál, spatřiti jen nepatrnou část obrovského velehorstva, které se rozpíná v délce 2400 km, kdežto Alpy v největší své délce obnašejí toliko 1000 km. Před ním vyčníval vrchol Solinkan přes 5790 m a jiné vrcholy při řece Kuti přes 6000 m. Spatřil-li některý z nejvyšších vrcholů hima-lajských na př. Gaurisankar nebo Mount Everest 8839 m vysoký, nelze tvrditi.

Ačkoliv by bylo velmi zajímavé, sledovati další postup cesty Landorovy, plně všemožných útrap a svízalů a svědčící o neobyčejné vytrvalosti, odhodla-nosti, ano skutečné odvahlivosti cestovatelově; přece z příčiny již zmíněné v dalším líčení uvádím jen tolik ve známost, že Landor na výzkumné cestě své setkal se s missionářem Drem. Wilsonem, který působil mezi tamními domorodci jako lékař, že dostoupil výšky 6700 m nad mořem, a že mu další postup do Tibetu zabráněn byl stráží střežící sedlo to.

Jsa pln zoufalosti, že po překonaných útrapách má se síci cíle nejvyšší touhy své, Landor se odhodlal stůj co stůj na jiném nestřeženém pohraničním místě vniknouti tajně do Tibetu, co se mu ovšem po nemalých obtížích podařilo. Prohlédnuv si se dvěma průvodčími, kteří ho neopustili, jezera Rakastal a Man-sarowar a navštívil i tibetský klášter, byl způsobem lživým i s oběma průvod-čími jat a Lamům vydán, kteří jej mučili co nejokrutněji.

Prostřednictvím Dra. Wilsona byl Landor vysvobozen a s oběma věrnými průvodci na hranici dopraven.

Na titulním listu svého díla Landor jest fotograficky dvakrát zobrazen; první fotografie představuje L. jako mladého muže plného bujné síly a od-vahy, jak se jevil skutečně před výzkumnou cestou. Protějšek fotografie zobrazuje Landora po vykonané výpravě jako zkrúšeného, vysileného starce, jehož síla jakoby byla úplně vyčerpána.

Landor vřítiv se do Evropy uchýlil se do Florence, kde vyhledává zota-vení a sesílení zdraví valně poškozeného. Kéž se mu ho dostane v krátkém čase měrou vřehovatou.

*

O. Fr.

Ze slovanských Alp.

Návštěva chat Slov. Plan. družstva r. 1898. I. V Saviňských Alpách: 1. Kocbekovu chýši navštívili 103 turisté (mezi nimi 8 Čechů); 2. chatu mozirskou 60, 3. okrešelskou 78 turistů. — Gornogradskou chýši

navštívilo 212, lučskou 92 osob. Do pamětní knihy slov. plan. družstva na Ojstřici zapsalo se 72, u slapu pod Rinkou 111, v logarském údolí u Piskernika 245, v Solčavě 235 turistů. — II. V Julských Alpách: Aljažovu chatu navštívilo 56 turistů, Vodnikovu na Velkém Poli pod Triglavem 33 turistů (12 Slovinců, 12 Čechů, 9 Němců), Oroženovu chýši na Črné Prsti 42 turistů (mezi nimi 7 Čechů). — O návštěvě ostatních chýší Sl. Pl. Dr. budeme referovati příště.

Novým měřením výšek v Alpách karnských, jak sděluje „Sborník české spol. zeměvědné“, bylo prokázáno, že dosavadní údaje někde nebyly správné. Z turisticky známých vrcholů na hranicích korutansko-italských má správně Jóf del Montasio (Bramkofel) 2754-33 m, Monte Peralba 2692-7, M. Canin 2572-51, Mittagkofel (Jóf di Mezanotte) 2088-53 m nad mořem; dosavade byla udávána na mapách výška Mittagkoflu na 2091 m; u ostatních uvedených vrcholů je rozdíl menší.

Silnice císaře Františka Josefa, vedoucí po jižním břehu Vrbského jezera, byla v prosinci 1898. dokončena. Silnice tato jest 21 km dlouhá.

Zbytečnosti. V pátém čísle Věstníku uveřejnili jsme krátkou zprávu, že D. Ů. A. V. zřídil novou cestu z Kokerského údolí k sedlu Kokerskému na jižní straně nejvyšších hor Saviňských, na jejichž severním svahu budeme stavěti letos naši první českou alpskou chatu. Na Kokerském sedle (1799 m) dokončena byla lonského roku německo-rakouským alpským spolkem stavba chaty Zoisovy; chata zařízena je se vším komfortem, jaký lze očekávat ve výšních; také zevně působí tato velká chata dojem nejpříznivější. Místo voleno bylo velmi šťastně, tak že chata bude jistě, až na severním svahu bude postavena naše chýše a ulehčí se tím přechod na jižní stranu Grintovec, Kočny, Skuty, četně navštěvována. Avšak třeba připomenouti, že při stavbě Zoisovy chaty nerozhodovaly účely jen turistické. Spíše rozhodovala tu snaha D. Ů. A. V. Vereinu, vytlačiti ze saviňských Alp rakouský spolek turistů, který z německých alpských spolků chová se k slov. planinskému družstvu dosti přátelsky. Chata Zoisova postavena jest totiž jen asi tři čtvrtě hodiny nad chýší Frischaufovou, zřízenou rak. klubem turistů ve výši 1474 m již r. 1877. K této chýši vede z Kokerského údolí krásná, v ohledu turistickém vysoce zajímavá cesta s nejkrásnějšími výhledy na jihozápadní svahy saviňských Alp, do údolí i daleko na jih; od chýše ke Kokerskému sedlu pak jest zřízena cesta velice pohodlná. To, zdá se, že vadilo kraňské sekce D. Ů. A. V., a proto loňského roku zřízena byla velkým nákladem tohoto odboru nová cesta z kokerského údolí k Zoisově chatě, která se vine po druhé straně údolí, aby minula chatu Frischaufovu, a která jest značně delší, než cesta rakouského klubu turistů. ač v některých časopisech vlivem kraňské sekce D. Ů. A. V. prohlašována je za kratší. Nová cesta vede i přes místa, kde i před koncem září třeba tesat schody ve sněhu. Právem připomíná „Städteiserische Post“, že cesty té nebylo třeba a že jednal tu D. Ů. A. V. vůči rak. klubu turistů v úmyslu nikoli přátelském. Tento časopis sděluje dále že kraňská sekce D. Ů. A. V. rozšiřuje nepravdivé zprávy o štvanicích Slovinců proti Němcům. Kdo zná jen trochu poměry, ví, že to jest holou nepravdou, a že slovinské obyvatelstvo k turistům německým chová se všude přátelsky. Zprávy německého kraňského odboru měly však dvoji ostří; poškodily odbor sám a neprospěly nikterak návštěvě Zoisovy chaty. — Konkurence alpských spolků, jak prováděna byla zde se strany D. Ů. A. V., jest naprosto nesmyslná a poškozuje i ty, kteří ji vyvolali; odporuje to také všeobecnému účelu alpských spolků, dělá-li některý z nich zbytečnosti a provádí-li je nad to ještě se štváním proti některé národnosti.

Jaro v zimě. „Hrvatský Planinar“, časopis alpský, jež vzácně rediguje na slovo vzatý přírodovědec chorvatský pan Karel Hiro, a z něhož již některé zajímavé stati jsme uveřejnili, sděluje v únorovém čísle, jak podzim i zima v Chorvatsku r. 1897. i 1898. v kraji i na horách byly mírné. V listopadu 1897. kvetl v okolí Požegy petrklíč, mochna jarní, loňského roku v lednu na vrších blízko Záheba pampeliška. Na Slemenu, hoře navštěvované velmi často turisty chorvatskými, našli Dr. Arnold a soudruzi 24. ledna 1898. petrklíč, sedmi-krásy, podběl (Tussilago), podbělek (Petasites), sněženky, plícník (Pulmonaria

officinalis), likovec (Daphne mezereum) mochnu a jiné květiny. — V kraji nalezena byla již v polovici ledna čemeřice (Helleborus niger), a skoro téže doby i v horách. V sadech Štrossmayerových rozkvetly r. 1897. do polovice února mandlovníky, merunki i rozrazil (Veronica); ovocné stromy pak byly v květu před koncem března.

Ein windisches Hetzfest in Sicht? Tento titul dává časopis „Deutsche Wacht“, vycházející v Celji, zprávu, že Slovensko Planinsko Družstvo bude světití prapor v Celji. Vyhýbáme se co možno všemu, co by mohlo působiti jakési pobouření, ale Němci počínají do turistiky a do oborů, jež mají býti naprosto ušetřeny národních štvanic, zanašeti příkré stanovisko hádek, v tomto případě proti spolku, jehož účel jest tak lidumilný a ideální. A činí tak způsobem takovým, že vidíte již boj a krev na ulicích celjských. Doufáme, že dostane se družstvu patřičné ochrany se strany úřadů.

*

Dráhy.

Správní rada zlíské dráhy (Gailthalbahn) usnesla se na tom, vymoci si povolení ku pokračování této dráhy ze sv. Mohoru do Köttschachu.

Dráha údolím Zillery. Panu Jos. Obholzerovi byla udělena předběžná koncese na stavbu dráhy z Brixlegg do Mayrhofenu.

*

Chaty.

Chaty náležející pražskému odboru něm. rak. Alpenvereinu vykazují za rok minulý tuto návštěvu: Chata Stüdlova 261, Hofmannova 160, Klářina 60, Pražská 282, Payerova 873, Janova 138, chata pod Olpererem 55, Karlovarská 91, chata pod Rifflerem 38; celkem 1961 turistů; v r. 1897. navštívili tyto chaty 1693 turistů.

Chýši na Hallsckém Angeru ve skupině Karvendlu zřídí švábská sekce D. Ů. A. V. Chata bude postavena mezi řetězem hor Hinteranthalských a Gleiršských.

Chata pod Kitzsteinhornem na horní Häusalpě (1857 m) nad Kaprunem, náležející solnohradskému odboru rak. klubu turistů, bude letos následkem značných návštěv v posledních letech značně rozšířena.

Chýše Frant. Keila téhož odboru na Hochgollingu, jež lavinou byla zničena, bude rovněž letos nově budována.

Odbor Landshutský něm. rak. alp. sp. postaví na Wildseejochu nad Brennerem novou chatu, kterou usnadněn bude přechod z dráhy brennerské přes Wildseejoch na Pfitscherjoch v údolí Zillery.

*

Cesty.

Odbor Algau-Kemptenský něm. rak. alp. sp. znovu zřídil, pokud se týče opravil tyto cesty: Dietersbachalpe — Aelpele-Käuseralp, Dietersbachalpe — Bettlerücken, Mutzentobel, Schlappoldalpe — Fellhorn, Rappensee — Hocharpenkopf. Zvláštní zmínky zasluhuje t. zv. heilbronnská cesta sekce heilbronnskou pořízená usnadňující přechod mezi Müdelegabel a Hohes Licht. Veškeré cesty tyto jsou snadno schůdné a doporučují se zejména začátečníkům, jakož i za první туры pro turisty již cvičenější. (Blíže popis náleží i ze článku „Hochalpine Spaziergänge“ v 1. a 2. čísle „Mittheilungen des d. und österr. Alpenvereines“ z r. 1899.)

Cesta ze Schludernsu do Matsche opravena bude letos odborem Vinschgau něm. rak. Alpenvereinu.

Odbor hanoverský něm. rak. alp. sp. zřídí přímou cestu s vrcholu Becheru údolím timmlským a seberským přes Königsjoch do Gurglu. Cesta povede stále ve výši 2000 m.

Odbor Kastelruthský téhož spolku zřídí cestu z Kastelruthu na Pufatsch u sv. Oldricha ve skupině šlernské.

*

Z východních Alp.

V meteorologických stanicích na Velkém Obiru (2140 m) a Sonnblicku (3106 m) činí profesor Dr. J. Hann ze Štýrského Hradce pozorování, jež jsou v mnohém ohledu zajímavá. Mezi jiným uvádí prof. Hann, že průměrně udržuje se teplota nad 0° na Obiru po 172 dní, na Sonnblicku po 62 dní v roce. Úbytek teploty činí ve výši mezi 2000 a 3000 m 0·6° na každých 100 m, v červenci a srpnu 0·7°.

Inšprucký poštovní ředitel Dr. Trnka, který byl několik let vrchním poštovním radou v Praze, byl r. 1891. a 1892. místopředsedou rakouského klubu turistů ve Vídni. Po svém nastoupení v Tyrolích obdržel Dr. Trnka blahopřání tohoto klubu, na které odpověděl, že bude vždy vřele podporovat snahy spolku v Tyrolsku. Lze doufat, že klub vlivem svým přičiní se o to, aby dosavadní síť poštovních spojení byla prakticky doplněna, i aby zřízena byla nová poštovní spojení, jež v dobrém i špatném počasí mnohdy každému horskému turistovi budou prospěšna.

Jan Kain, nejstarší z vůdců Gollingských (v Solnohradu), zemřel této zimy, stár jsa 76 let; vůdcem byl 55 let!

*

Ze západních Alp.

Švýcarský alpský klub (Schweizer Alpenclub, Club Alpin Suisse, jak zní jeho oficiální titul), měl r. 1898. členů 5300 v 42 odborech. Klub vydává francouzský časopis „Echo des Alpes“, německo-francouzský list „Alpina“ a každoročně německý „Jahrbuch“. — Tento spolek pojistil 352 vůdců na kapitál 1,155.000 fr., pojistné činí 5775 fr. ročně, konal cvičný kurs pro vůdce, jehož se účastnilo 28 aspirantů, vydává seznam nových vůdcovských sazeb i četné mapy. — Zajímavé jest, že činnost výboru omezena jest stanovami — a to teprve od roku 1895. — jen potud, že výbor jest povinen valné hromadě předložit rozpočet na stavbu nových chýší, dále, že klub najímá i soukromé chýše v horách a provozuje v nich letní hospodářství, ku příkladu v chýši Windeggské, v bernských Alpách). — Klub učinil různá opatření, aby zanedbaná chýše Mont-Cervinská byla do začátku leta 1899. řádně upravena. Na špatný stav její bylo již dlouho poukazováno turisty, kteří vydali se na těžký, leč vábný vrchol Mont Cervinu, parádního lva Zermattského.

Výstupy turistů bez vůdců (viz 6. číslo, str. 93.). V bernských Alpách byly konány roku 1898. tyto pozoruhodné výstupy jako vůdci: Finsteraarhorn (4275 m), Velký Schreckhorn (4080 m), 3kráté, Panna (4166 m), Mnich (4105 m), Bietschora (3953 m), Lauterbrunský Breithorn (3779 m), Wetterhorn (3703 m), Weisse Frau (3661 m), dvakráté, Aletschhorn (4182 m), Gross-Grünhorn (4047 m), Eiger (3975 m), dále Tschingelhorn (3581 m, v lednu) a Velký Viescherhorn (3600 m rovněž v lednu) jednou. — Montblanc, pokud známo, byl dostoupen v loni pěti partiemi bez vůdců. Aiguille de Géant (4019 m), jeden z nejvíce obávaných vrcholů vůbec, jednou.

Ohromné laviny řítily se se strání horských v údolí Iséry (Val-d'Isère) 17. ledna. Telegrafní sloupy na silnicích kácely se jako hračky. Komunikace jsou na mnohých místech úplně přerušeny. Obyvatelé, kteří vědí, co v mírné zimě přichází, vědí též, že budou třeba delší čas osamoceni, i zásobili se dobře potravinami.

V Courmayeuru byl lonský podzim velice mírný; v listopadu padal sníh jen jednou a to ještě dlouho nezdržel! Následkem tohoto výjimečně teplého počasí byla stavba nové chaty na Col du Géant, o níž jsme se již zmínili, úplně dokončena, tak že turisté letošního roku nebudou museti použiti staré, špinavé, nepohodlné chaty. — Celý prosinec byl tak pěkný, že lovci kamzíků dostali se až do výše 3000 m a zde lovili se zdarem. Druhého ledna však přes den napadlo 70 cm nového sněhu! Bylo po lovech.

*

Různé zprávy.

Horská turistika na Rusi neučinila dosud velkých pokroků. A přece Rusko má tak nádherná, rozlehlá a vysoká pohoří, jako Kavkaz, Altaj, Ural, že lze se tomu jen diviti. Jako jinde i tam byli nadšení pionéři horské turistiky; již r. 1829. vystoupil Spaský-Avtonomov na Ararat, 1855. topograf Kuzmin na Kazbek, avšak to byla snad jediná výjimka. Teprve, když cizinci počali se zajímat o ruské horstvo, hlavně Kavkaz, a když zde podnikali různé výstupy, založen byl r. 1880. v Tiflisu Kavkazský alpský klub. Leč klub ten netrval dlouho! Zatím známí alpisté podnikali každoročně do Kavkazu výlety se švýcarskými a tyrolskými vůdci a tu střední a západní Evropané poznali Kavkaz daleko lépe než Rusové. Vůdcové z Kalsu, Suldeny, i z mnohých švýcarských míst jsou dosud nejlepšími znalci Kavkazu; bez nich neobejde se tam žádný turista; domorodci neznají ničeho a obávají se vystupovati na vrcholy. — Roku 1890. teprve založen byl horský klub krimský, který v nevysokém horstvu na Krimu zřizuje cesty, chýše, pořádá do hor výpravy studentské atd. Avšak o Kavkaz a jiné vysoké hory ruské dosud nebylo postaráno. Kdyby vládní úřady ruské nepodporovaly turisty, nebylo by skoro možno v Kavkazu cestovati. Teprve v poslední době zařizuje se ruský alpský klub v Moskvě přičiněním pp. Anučina v Moskvě a prof. Mušketova v Petrohradu.

Voda z ledovců a sněhová. Za chemicky čistou považujeme vodu destilovanou, jejíž účinek je známý; odnímá tkanivu soli a nabobtnává tkanivu; proto v takové vodě jednobuněčné organismy zacházejí. Destilovanou vodu družiti lze do jisté míry k jedním protoplasmatovým. Pítí destilované vody vzbuzuje nevlídnost a časem i vrhnoutí. Účinek byl by silnější, kdyby se pila opravdové chemicky čistá voda — leč takovou nelze poříditi. Nejlépe poznati lze míru znečištění, zkusíme-li elektrickou vodivost vody; čím čistší voda, tím menší vodivost. Ideálně čistá voda měla by dle výpočtu (u srovnání s jinými) vodivost 0·088. Dosud doclena výroba vody s vodivostí 0·042. Vídeňská „Hochquellwasser“ má vodivost 230, obyčejná destilovaná 49. — Vodivost vody pocházející z přirozeného ledu obnášela 2 až 8 (tedy čistší než destilovaná), z umělého ledu 137; voda Gastýnské Achy 31·8 (Köppe, D. mediz. W. 1898. Ref. B. f. klin. Hydroth. 1899. 2.) Ze zajímavého článku je patrné, že by požívání vody ledovců a sněhové způsobiti mohlo nevlídnost žaludkovou jediné proto, že čistotou chemickou předčí i vodu destilovanou — a nikoliv snad z důvodu, že by se jí zastudil žaludek. Referent a členové rodiny jeho bezpočtykráté do syta pili i vodu ledovcovou i sněhovou, aniž pocítili kdy nevlídnost žaludečnou jakoukoliv. Pro turisty má otázka těchto vod palčivý zájem, a byli bychom vděční všem, kdož by nám své zkušenosti sdělili.

Dr. Ch.

Sborník české společnosti zeměvědné uveřejňuje ve 2. čísle tohoto ročníku zajímavý referát o spise J. Cvijiče: „Das Rila-Gebirge und seine ehemalige Vergletscherung“. Cvijič dokazuje, že v rylském pohoří na balkánském poloostrově, jež na jihu hraničí s Makedonií, bývaly ledovce; zjistil na Džermenu a jinde morény, typické ledovců vřpy a výhlazy. Stopy ledovců sahají nejméně do 1700 m nad mořem.

Ballův alpský průvodce. Na podzim r. 1898. vyšlo nové vydání Ballova anglického průvodce pro západní Alpy. Poslední vydání, uveřejněné r. 1870., bylo turisty vysoce ceněno a prohlášováno za nejlepší přehlednou knihu o Alpách. Není pochybností, že letos Angličané většinou místo Baedekera budou ozbrojeni Ballem. Druhé dva díly: střední a východní Alpy budou nově vydány teprve v několika letech.

Neštěstí na drahách. Dle výkazů ministerstva železničního stalo se na drahách v této polovici říše r. 1897. nehod 2435 (r. 1896. 2368). Úraz utrpělo 260 cestujících, 102 vlastní vinou, 15 cestujících bylo zabito. Na milion cestujících připadá 2·37 úrazem postižených.

Theodor Gsell-Fels, alpský spisovatel známý vydavatel zajímavých spisů a výborných cestopisů alpských i jiných, zemřel před nedávnem, stár jsa 80 let. Saský spolek pro sasko-české Svýcarsko má 39 odborů a 3411 členů. Roku 1898 měl spolek příjmů 11.314 marek. Tato zpráva jest nejlepším dokladem, jak Němci podporují turistiku.

*

Zprávy spolkové.

Řádná valná hromada Slov. Planinského družstva byla konána dne 20. února t. r. v lublaňském národním domu. Předseda družstva p. prof. F. Orožen pozdravil shromáždění, sdělil mu pozdravy saviňské i české podružnice a promluvil krátce o dosavadní práci družstva. Pochvalnou zmínku učinil i o našem odboru. Na to přednesl jednatel pan J. Hauptmann a člen výboru p. Lindtner zprávu o činnosti ústředního výboru a jednotlivých odborů, sdělilo při tom, že celý odbor postaví horskou chatu pod Grintovcem, sočská podružnice pak na Krnu. — Neunavný pracovník alpský, předseda saviňského odboru p. Fr. Kocbek, jmenován byl čestným členem družstva. Těšíme se z toho upřímně. — R. 1898 mělo družstvo 926 členů. — O vydatné, rázné a vytrvalé činnosti ústředního výboru a jednotlivých podružnic přineseme budoucně podrobnější zprávy; v novém správním roce přejeme co nejsrdečněji celému našemu družstvu, aby všechny podniknuté práce plně se zdařily.

Šestý společenský večer našeho odboru bude se konati dne 18. března v sále Umělecké besedy. Večer zahájen bude o 8. hodině přednáškou p. JUDra. Lubomíra Jeřábka „Z Vladikavkazu do Larsu“, po které následovati bude koncert, v němž koncertní pěvkyně slečna L. Hylmarova zapěje slovinské a chorvatské národní písně; dále koncertovati bude virtuos p. Kapoun na kontrabass a housle; pan profesor Žlábek přednese pak písně.

Pátý společenský večer našeho odboru. Dne 16. února shromáždila se ve dvoraně Umělecké besedy k pátému společenskému večírku letošní sezony společnost tak četná, že prostranné místnosti besední sotva jí mohly pojmati. Dostavili se všichni milí známí členové i hosté, jež uvyklí jsme již o schůzích našich vítati, zároveň ale též řada vzácných nových účastníků. Málo scházelo na 200 osob vesměs z nejpřednějších kruhů pražské společnosti. Z původního programu večera musela dramatická novinka „Dvojí slza“ býti vynechána pro různé technické obtíže, hlavně ale z důvodu, že ochotou členů i příznivců odboru našeho nabyta pořádaná tombola tak značných rozměrů, že by se byl program příliš přes obvyklý čas prodloužil. Došlo od 58 dárců — kromě 37 zl. na hotovosti — 249 cenných předmětů výherních, mezi nimiž hojně takových, které skutečnou nebo uměleckou cenou svou zvláště vynikaly. Zejména na některé výhry, pocházející ze štětců našich členů-umělců (sl. Kuzmányovy a pp. Germa, Jansy, Kuzmányy), na roztomilou kresbu J. Manesa a j. soustředovala se přání majitelů losů, a mnohý závistivý pohled sledoval šťastné výherce. Také k četným zábavným intermezzům došlo mezi hrou, když rozmar osudu zvláště vtípným způsobem si zahrál. Vůbec bavila se společnost, ač hra 2 1/2 hodiny trvala, až do konce znamenitě, a setrvala i po ukon-

čení hry ještě déle než jindy po hromadě. Večer zahájen byl velice zdařilým přednesem sborových písní kroužkem jihoslovanských akademiků „Šumadija“, jež přijaty byly s takou pochvalou, že ač jen dva sbory na programu byly, dva další musely býti přidány. Byly to sbory: „Triglav“, „Na planine“ od Zutnera, „Savska“ od Spavce, „Slovenec in Hrvat“ od Fultnera. K valné hromadě Sl. Pl. Dr., jež dne 20. února v Lublani konána, zaslán byl pozdrav, jež všemi účastníky tohoto zdařilého večera byl podepsán. Také hmotný výsledek tomboly jest znamenitý, činí 234 zl. 10 kr.

Na třetím alpském večeru Slovinského alpského družstva v Lublani přednášel p. prof. Laharnar o výletu do tyrolských Dolomitův, a předseda družstva p. prof. F. Orožen o „Vodníkovi Vršaci“; vážený předseda dokázal, že Vršac Vodníkův jest vlastně malý Triglav. Večer byl velmi zajímavý a živý.

Noví členové odboru:

pan J. Dvořák, inspektor c. k. státních drah v Král. Vinohradech,
 „ J. Vidic, c. k. vrchní horní komisař v Praze,
 „ V. Jansa, akademický malíř v Praze,
 „ MUDr. Jar. Hornych, lékař v Praze;
 „ K. Kandert, majitel domů v Praze,
 „ Valerian Koubek, učitel měšťanských škol v Praze,
 „ Leopold Pek, řídící vychovatelny v Říčanech,
 „ JUDr. Leopold Katz, zemský advokát v Praze,
 „ Otakar Wondráček, chef firmy J. & O. Wondráček v Praze,
 „ JUDr. Jaroslav Haasz, sekretář zemského výboru v Praze.
 Česká společnost zeměvědná v Praze,
 pan MUDr. Jindřich Záhov, fysik, zemský poslanec v Praze,
 „ JUDr. J. Kvičala, kand. advokacie na Smíchově,
 „ Josef Gottwald, velkoobchodník v Praze,
 „ Frant. Martinec, soukromník na Král. Vinohradech,
 slečna Anna Kuzmányova v Karlíně,
 pan Dr. Jindřich Vančura, prof. c. k. gymnasia na Smíchově,
 „ Dr. J. Šindler, zemský advokát v Praze.

První výkaz o příspěvcích na českou chatu pod Grintovcem v Alpách

Slovinských:	
Slavný okresní výbor na Smíchově	100 zl. — kr.
Pan MUDr. Karel Chodounský, c. k. univ. professor	50 „ — „
„ JUDr. Boh. Franta, rada zemsk. výboru	50 „ — „
„ Leop. Mareš, sekretář zemsk. výboru	50 „ — „
„ JUDr. Stanisl. Prachenský, advokát v Praze	50 „ — „
Čistý výnos alpské výstavy	52 „ 85 „
Slavná občanská záložna v Slaném	5 „ — „
„ okresní hospod. záložna v Milevsku	5 „ — „
Paní Růžena Chodounská v Praze	2 „ — „
Slavná občanská záložna v Uhliř. Janovicích	3 „ — „
„ okresní hospodářská záložna v Nové Pace	5 „ — „
„ spořitelna města Kroměříže	5 „ — „
„ první záložna ve Vysokém Mýtě	25 „ — „
Paní Julie Chodounská na Smíchově	10 „ — „
Slečna Marie Chodounská na Smíchově	10 „ — „
Pan Karel Chodounský, c. k. univ. asistent na Smíchově	5 „ — „
Pan MUDr. Eduard Taun na Smíchově	7 „ — „
Pan Ervín Špindler, říšský poslanec v Roudnici	3 „ — „
Slavná rada městská na Smíchově	15 „ — „
Pan Gustav Lustig, vrchní řídící cukrovarů v Čáslavi	10 „ — „

Slavný spolkový rolnický cukrovar ve Vиноři	10	zl.	—	kr.
Pan Frant. Portík, obecní starší v Praze	5	"	—	"
Slavný společný cukrovar v Klobukách	10	"	—	"
J. Excel. Alois svob. p. Pražák, c. a k. tajný rada ve Vídni	5	"	—	"
Slečna Rážena Nekutova na Smíchově	5	"	—	"
Pan Frant. Vočka, inženýr na Smíchově	2	"	—	"
Slavný okresní výbor v Říčanech	10	"	—	"
Pan JUDr. Ladislav Valenta, advokát v Praze	5	"	—	"
Slavný okresní výbor v Českém Brodě	10	"	—	"
Čistý výnos tomboly	234	"	10	"
Páni Karel a Josef Vodrážkové v Praze	5	"	—	"
Slavný okresní výbor v Mladé Boleslavi	5	"	—	"
Slavná občanská záložna na Smíchově	25	"	—	"
Slavná obchodní záložna v Praze	10	"	—	"
N. N.	5	"	—	"
Pani Anča Prachenská v Praze	10	"	—	"
Pan K. Krčmář, lékárník v Rokycanech	5	"	—	"
Za prodané, od pp. spisovatelů darované brožury	10	"	90	"
Na různých příjmech	5	"	37	"
Úhrnem	839	zl.	32	kr.

Další příspěvky přijímá pokladník česk. odboru slovinského alpského družstva p. Dr. Stan. Prachenský, advokát v Praze na Zderaze č. p. 1947-II.

Ivan Kunšič.

Napsal prof. Dr. K. Chodounský.

Za krásného srpnového večera 1895. rekognoskovali jsme stezku od chaty Valvasorky v Karavankách vedoucí ku štítu Stolu a patřili jsme, jak shora sbíhá lehkým skokem turista, který se s námi brzy střetil. Štíhlý mládenec s dlouhými kučerami, zdravím kypící, nás pozdravil a po krátké výměně otázek a odpovědí podaroval nás velkokvětou protěží, kteréž měl spousta zastrkané za pentlí klobouku. Byl to Ivan Kunšič, tehdy absolvovaný gymnasista. Zůstal naším společníkem po další dva dny potulky v horách a tak se nám zalíbil, že jsme jej pozvali do Prahy na výstavu národopisnou. Přišel v září s ruksakem sice a v okovaných botách, avšak také se srdcem plným touhy poznati duševní ruch našeho národa, a mohu říci, že krátkého pobytu asi tří neděl do dna vykořistil ve směru nejušlechtlejším.

A pak odjel do Celovce a vstoupil v bohoslovecký seminář. Byl Ivan student chudobný — naprosto bez všech prostředků hmotných — kam se měl vrhnouti? Avšak v semináři nenalezl ukojení; jeho duch již v jiném směru rozepjal křídla a toužil horoucně po svobodě.

Po celá studia gymnasiijní propracoval se sám bez jaké oliv podpory — což by tak nebyl zkusal i na universitě? A když mu podpůrný spolek Lublaňský slíbil 10 zl. měsíčního příspěvku, nerozpakoval se, objevil se

v září 1896. opět v Praze a vstoupil na českou filosofickou fakultu. Byl pak dvě plná léta šťastným; na fakultě vynikl svými pracemi nad své sou-druhy i vzbudil pozornost zejména p. prof. Polívky a Zubatého, kteří neskrbili jemu podporou i hmotnou. Vedle odborných studií jazykozpytných pátral v bibliotékách pražských po rukopisech týkajících se Slovinska a bohatá kořist byla mu odměnou. Literárního ruchu účastnil se hojně i přinesly výborné práce jeho „Věstník slov. starožitnosti“, „Slovník naučný“, „Izvesti musejskego društva“, „Zvon“, „Edinost“, „Slovenski list“ a j.; byl skutečným referentem kulturního hnutí českého do slovinských listů. Hrabě Jan Harrach získal Kunšiče k chystané práci ethnografické a poskytl mu honoráře 200 zl.; větší polovinu summy zaslal chudému otci svému a zbytek upotřebil k studijní cestě do Krakova a Lvova, kdež v bibliotékách opsal hojně rukopisů, kterými doplnil dílo krátce před smrtí slovinskou matiči k tisku přijaté: Literární styky Čechů a Slovinců (korrespondence Kopitara, Prešerna a j.). Zdálo se, že Kunšič má určité poslání: tak vážně se připravoval k akademické kariéře a také si již dovedl získati jména; byl zdravý muž, silou kypící, nezloinné energie, kterou přemohl úplnou chudobu, jež se mu často a krutě stavěla v životní dráhu. Náhle zasvištěla kosa — a zničeny veškery naděje.

* * *

Naše družstvo ztrácí v Ivanu Kunšičovi prvního svého člena a jednoho z nejméněších; byl chud a přihlásil se s příspěvkem svým hned při zakládání družstva — a účastnil se horlivě všech prací i všech našich večerů, pokud dlel v Praze. Navštívil jsem jej 2. února v nemocnici Vídeňské v době, když se mu něco uvolnilo, a tu mi pravil, že doufá v uzdravení v málo dnech a že přijede na náš večírek 16. února! A zemřel právě v týž den. Kunšič byl synem hor, narozen jsa v Gorje pod Triglavem a všechen čas volný o prázdninách trávil ve vzdušných výšinách. Skupinu Triglava a Karavanky znal do podrobná a často nás tu provázeje, vedl nás směry a cestami jiným neznámými. Byl turistou nezmorným, odvážným, a vykonal mnohý výstup, kudy před ním ještě nikdo nešel. Poslední svou toulku vykonal s námi a také se účastnil společného výstupu české družiny na Triglav. Byl krásný srpnový večer, když jsme tehdy dostoupili Kredarice (2400 m), avšak samý štít Triglava halil se v mracích; za soumraku prohodil Kunšič, že se přece ještě podívá nahoru, a s rykem a jástem seskakoval již po skalách k ledovci a po něm šplhal se vzhůru až k hořejšímu kraji. Pak zabodl hůl k brzdění a jako střela sjel zase po příkrém ledu v hlubinu. Znovu na vrch — až dostoupil hřebenu, kde nám na pozdrav zamával kloboukem a zmizel v mracích. Měli jsme starosti, neboť noc chvatně se skláněla — což kdyby minul krok s cesty? Znáte onu vzdušnou procházku? Dávno již jsme seděli kolem stolu při lampě v chatě na Kredarici, když Kunšič konečně vstoupil, vykonav celý výstup na temeno hory za tmy a v mlhách, a hlučně byl pozdraven. — Přiznal se, že byl jat při sestupu úzkostí a pocitem osamocení.

Z rána přišli jsme na štít všichni a v knize pamětní našli jsme podpis Kunšičův od večera.

Kdo znal poctivou povahu jeho, zachová mu věčnou pamět; s ním pochovány jsou velké naděje; nechť sní pokojně na břehu Dunaje!

*